

Sbírka soudních rozhodnutí

Věc C-263/18

Nederlands Uitgeversverbond

a

Groep Algemene Uitgevers

v.

Tom Kabinet Internet BV a další

[žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná rechtbank Den Haag (soud prvního stupně v Haagu, Nizozemsko)]

Rozsudek Soudního dvora (velkého senátu) ze dne 19. prosince 2019

„Řízení o předběžné otázce – Harmonizace určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti – Směrnice 2001/29/ES – Článek 3 odst. 1 – Právo na sdělování veřejnosti – Zpřístupnění – Článek 4 – Právo na rozšiřování – Vyčerpání – Elektronické knihy – Virtuální trh s ‚použitými‘ elektronickými knihami“

1. *Sbližování právních předpisů – Autorské právo a práva s ním související – Směrnice 2001/29 – Harmonizace určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti – Cíl*
(Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29, body 2, 4, 5, 9 a 10 odůvodnění, čl. 3 odst. 1 a čl. 4 odst. 1)

(viz body 46–48)

2. *Sbližování právních předpisů – Autorské právo a práva s ním související – Směrnice 2001/29 – Harmonizace určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti – Zpřístupnění veřejnosti – Pojem – Poskytnutí elektronické knihy k trvalému užívání prostřednictvím stažení – Zahrnutí – Ověření příslušející vnitrostátnímu soudu*
(Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29, bod 23 odůvodnění a čl. 3 odst. 1)

(viz body 49, 61–66, 68–72 a výrok)

Shrnutí

Prodej použitých elektronických knih na internetových stránkách představuje sdělování veřejnosti, které podléhá schválení autora

V rozsudku *Nederlands Uitgeversverbond a Groep Algemene Uitgevers (C-263/18)* ze dne 19. prosince 2019 velký senát Soudního dvora rozhodl, že poskytnutí elektronické knihy veřejnosti

k trvalému užívání prostřednictvím stažení spadá pod pojem „sdělování veřejnosti“ ve smyslu směrnice 2001/29 o autorském právu¹.

Nederlands Uitgeversverbond (dále jen „NUV“) a Groep Algemene Uitgevers (dále jen „GAU“), což jsou sdružení zabývající se ochranou zájmů nizozemských vydavatelů, podala u rechtbank Den Haag (soud v Haagu, Nizozemsko) žalobu, kterou se mimo jiné domáhala toho, aby bylo společnosti Tom Kabinet zakázáno zpřístupňovat členům „čtenářského klubu“ vytvořeného touto společností na jejích internetových stránkách elektronické knihy nebo je rozmnožovat. Sdružení NUV a GAU namítají, že touto činností jsou porušována autorská práva jejich členů k těmto elektronickým knihám. Tím, že společnost Tom Kabinet nabízí v rámci tohoto čtenářského klubu k prodeji „použité“ elektronické knihy, dopouští se nepovoleného sdělování těchto knih veřejnosti. Společnost Tom Kabinet naopak tvrdí, že taková činnost spadá pod právo na rozšiřování, na které se podle výše uvedené směrnice vztahuje pravidlo vyčerpání, pokud byl dotčený předmět – v projednávaném případě elektronické knihy – prodán v Unii nositelem práva nebo s jeho souhlasem. Z tohoto pravidla podle uvedené společnosti vyplývá, že sdružení NUV a GAU už po prodeji dotčených elektronických knih nemají výlučné právo udělit svolení nebo zakázat jejich veřejné rozšiřování.

Soudní dvůr konstatoval, že poskytnutí elektronické knihy k trvalému užívání prostřednictvím stažení nespadá pod právo na „veřejné rozšiřování“ podle čl. 4 odst. 1 směrnice 2001/29, nýbrž pod právo na „sdělování veřejnosti“ stanovené v čl. 3 odst. 1 uvedené směrnice, u kterého je vyčerpání podle odstavce 3 tohoto článku vyloučeno.

Na podporu tohoto závěru Soudní dvůr vyvodil zejména ze Smlouvy Světové organizace duševního vlastnictví (WIPO) o právu autorském, z níž vychází tato směrnice, jakož i z přípravných prací na této směrnici, že unijní normotvůrce měl v úmyslu vyhradit toto pravidlo vyčerpání na rozšiřování hmotných předmětů, jako jsou knihy na hmotném nosiči. Naproti tomu hrozí, že uplatněním tohoto pravidla vyčerpání na elektronické knihy by byl zájem nositelů autorských práv obdržet odpovídající odměnu dotčen mnohem výrazněji než v případě knih na hmotném nosiči, jelikož digitální rozmnoženiny elektronických knih bez hmotné podstaty se užíváním neopotřebovávají a na případném trhu s použitými předměty představují dokonalé substituty nových rozmnoženin.

Co se konkrétně týče pojmu „sdělování veřejnosti“, Soudní dvůr uvedl, že musí být vykládán v širokém smyslu tak, že se vztahuje na veškeré sdělování veřejnosti nepřítomné v místě, ze kterého sdělování vychází, a tedy na jakýkoliv přenos nebo další přenos díla pro veřejnost po drátě nebo bezdrátově. Tento pojem zahrnuje dva kumulativní prvky, a sice sdělování díla a sdělování tohoto díla veřejnosti.

Pokud jde o první prvek, z důvodové zprávy k návrhu směrnice 2001/29 vyplývá, že „rozhodujícím úkonem je úkon, který spočívá ve zpřístupnění díla veřejnosti, a tedy v jeho nabídce na stránkách přístupných veřejnosti, a který předchází fázi skutečného přenosu na požádání“ a že „není rozhodné, zda určitá osoba toto dílo skutečně získala“. Podle Soudního dvora je tedy zpřístupňování dotčených děl každé osobě, která se zaregistruje na internetových stránkách čtenářského klubu, nutno považovat za „sdělování“ díla, přičemž není nutné, aby dotčená osoba této možnosti využila a skutečně elektronickou knihu z těchto internetových stránek získala.

¹ – Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti (Úř. věst. 2001, L 167, s. 10; Zvl. vyd. 17/01, s. 230).

Pokud jde o druhý prvek, je třeba zohlednit nejenom počet osob, které mají přístup k témuž dílu souběžně, ale také skutečnost, kolik z těchto osob k němu má přístup postupně. V projednávaném případě je podle Soudního dvora počet osob, které mají k témuž dílu prostřednictvím platformy čtenářského klubu souběžně nebo postupně přístup, značný. S výhradou ověření předkládajícím soudem, který zohlední všechny relevantní okolnosti, je tedy dotčené dílo nutno považovat za dílo sdělené veřejnosti.

Soudní dvůr kromě toho rozhodl, že aby mohlo být sdělování chráněného díla kvalifikováno jako sdělování veřejnosti, musí být sděleno specifickou technologií odlišnou od technologií, které byly dosud používány, nebo nové veřejnosti, tj. veřejnosti, kterou nositelé autorského práva nebrali v potaz při udílení svolení k prvotnímu sdělení jejich díla veřejnosti. Vzhledem k tomu, že v projednávaném případě je spolu se zpřístupněním elektronické knihy zpravidla poskytnuta uživatelská licence, která uživatele, jenž si dotčenou elektronickou knihu stáhl, opravňuje pouze k četbě této knihy na jeho vlastním zařízení, je třeba konstatovat, že takové sdělování, jaké provádí společnost Tom Kabinet, je činěno ve vztahu k veřejnosti, kterou nositelé autorského práva nebrali v potaz, tj. ve vztahu k nové veřejnosti.